

Täysistunto

Torstai 10.10.2024 klo 16.01—19.49

2.3. Suullinen kysymys syntyvyyden edistämisestä (Hilkka Kemppi kesk)

Suullinen kysymys SKT 166/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Kemppi, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Nyt on puheenvuoro edustaja Kempillä.

Keskustelu

16.29 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Ajoin tänään eduskuntaan 11-viikkoisen tyttöni kanssa. Hän kuuluu Suomen historian pienimpiin ikäluokkiin. Tänään on julkaistu selvitys laskevan syntyvyyden syistä ja suunnan korjaamiseksi vaadittavista toimenpiteistä. Selvityksessä ehdotetaan perheille jopa 30 000 euron kannustinta ensimmäisen lapsen saamiseksi ennen 30:tä ikävuotta ja sitä, että lapsiperheitä ja koulutusta suojellaan säästöiltä. Toivon, että hallituksella on voimaa ja rohkeutta viedä näitä selvityksen ehdotuksia läpi ja muuttaa politiikkansa suuntaa. Tähän asti olette toimineet nimittäin monessa kohtaa toisin. Mikään satsaus syntyvyyteen ei ole nyt liikaa. On kyse taloudestamme: matala syntyvyys on miljardiluokan ongelma. On kyse onnestamme: ihmisiä on tuettava saamaan niin monta lasta kuin he toivovat.

Arvoisa puhemies! Keskusta on sitoutunut toimimaan käänteeseen puolesta. [Puhemies koputtaa] Vanhempien lasten kasvatukseen käyttämä aika on tehtävä näkyväksi, ja siitä tulee palkita. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, millä aikataululla aiotte tehdä päätöksiä selvitykseen sisältyvien ehdotusten toimeenpanemiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.30 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos, että valitsitte juuri tämän aiheen, ja lämpimästi onnitteluja tyttärestä. — Lapset ovat kaikkein tärkeintä, mitä meillä on, ja kaikkein tärkeintä politiikan ydintä. Tänään julkaistiin selvityshenkilön raportti ”20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi”, Suomessa, jossa syntyvyys on laskenut dramaattisesti viime vuosina. Tämä ei ole ainoastaan suomalainen ongelma, vaan se koskee koko, voi sanoa, globaalia maailmaa. Suomessa ehkä se huoli herää siitä, että kun meillä on moni asia hyvin — meillä on erinomaiset lapsiperheiden palvelut, meillä on perhevapajaajärjestelmä, eli monella tavalla Suomi on maailman parhaita maita toivoa perheellisäystä ja toteuttaa lapsihaaveita — niin miksi täällä syntyvyys laskee. Tähän selvityshenkilö toi monia uusia näkökulmia, joita hallitus tulee käymään läpi väestöpoliittisen ohjelmansa valmistelussa, ja moni asia menee jo eteenpäin. Tänään hallitus teki päätöksen, että hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2024 vp

lautetaan merkittävästi korotettuina. Se auttaa monia toteuttamaan elämän kaikkein perustavanlaatuisimpia haaveita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.31 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Usein voi tuntua siltä, että koskaan ei ole oikea aika vauvalle. Voin kuitenkin vakuuttaa, että aina on oikea aika. Lapsi on aina tervetullut. Kuukausi sitten julkistetun selvityksen mukaan kuitenkin joka neljäs — joka neljäs — raskaana oleva on kokenut syrjintää työelämässä raskauden vuoksi. [Eduskunnasta: Karnea luku!] Tämä on väärin — tämä on väärin.

Useimmiten koettu raskaus syrjinnän muoto on ollut määräaikaisen työsuhteen päättymisen. Määräaikaiset työsuhteet ovat yleisiä erityisesti nuorilla korkeasti koulutetuilla naisilla. Useat heistä haluaisivat perustaa perheen, mutta läheisten tai työkaverien kokemukset raskaus syrjinnästä pelottavat. Raskaus syrjintä on laissa kiellettyä, mutta silti sitä valitettavasti ilmenee. Jos yhteiskunta ei arvosta lasten kasvattamista, se totta kai heijastuu myös syntyvyyteen. Arvoisa pääministeri, mitä aiotte tehdä tämän ongelman eteen, raskaus syrjinnän poistamiseksi Suomesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. — No, ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.33 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Raskaus- ja perhevapaasyrjintään liittyen tehdään tällä hetkellä työtä. Se on halitusohjelmassa vahvasti linjattu, että haluamme torjua raskaus- ja perhevapaasyrjintää Suomessa. Joka neljäs on sitä kokenut. Se on järkyttävä tilasto. Suomessa ei voi olla tilannetta, että jopa joka neljäs nainen kokee raskaus- ja perhevapaasyrjintää työelämässä.

Olen samaa mieltä siitä, että lapset ovat erittäin tervetulleita, ja työelämän pitää lähettää myös se viesti, että jokainen lapsi on Suomeen erittäin tervetullut. Eli rakennamme perheystävällisempää työelämää. Tämä työryhmätyö on käynnissä valtiosihteeri Laura Rissasen johdolla, ja se tekee esityksiä hallitukselle ensi vuoden alussa. Haluan nostaa esiin myöskin isien roolin, eli hoivavastuun tasaisempi jakautuminen, isien vahvempi rooli, myöskin tukee työelämän tasa-arvoa, ja tätä on tärkeää viedä eteenpäin myös eduskunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

16.34 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni edustaja Kemppi nostaa esille erittäin tärkeän aiheen, ja kiitokset siitä. — Syntyvyyshän on alenut tässä maassa suunnilleen vuodesta 2011 saakka, niin että joka vuosi on ollut aina pienempi ja pienempi ikäluokka, joskin siinä koronavuosina jossain kohtaa vähäsen sitten meni parempaan suuntaan, mutta ei kuitenkaan riittävästi. Tämä on vakava kysymys, joka uhkaa koko meidän hyvinvointivaltion tulevaisuutta, kun ikäluokat ovat pienempiä ja pienempiä ja samaan aikaan sitten edellisessä aiheessa käsitelty eläkeläisten määrä kasvaa.

No, nyt kuultiin, että tämä ikään kuin lapsivähennys eli työtulovähennyksen lapsikorotus on tulossa, ja sitten kuultiin, että hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset palautetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2024 vp

Myöskin pienen kuuloinen asia, mutta lapsiperheille tärkeä, on se, että vaippojen hinta tulee alenemaan. Mikä teidän arvionne on, ministeri Grahn-Laasonen, millä aikavälillä nämä nyt toteutettavat toimenpiteet ehkä mahdollisesti saattavat lapsiluvun taas kasvuun, ja tarvitaanko vielä kenties joitain muita toimenpiteitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.35 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan lapsitoiveiden toteuttamisesta, liikutaan hyvin yksityisellä perhe-elämän alueella, enkä aseta liikaa odotuksia sille, että suoraan politiikalla tai eduskunnasta käsin voitaisiin syntyvyyteen suuresti vaikuttaa, mutta on olemassa sellaisia toimia, joita tänään selvityshenkilökin esitti, joilla voidaan rakentaa perheystävällisempää ja lapsi-myönteisempää Suomea ja joilla voidaan purkaa esteitä sille, että ihmiset voisivat toteuttaa omia lapsitoiveitaan. Suomessa erityinen ongelma on sen välillä, mikä on toivottu lapsiluku ja toteuma, ja yritämme keskittyä siihen, mitkä ovat ne mahdolliset esteet ja mitä voimme tehdä enemmän, jotta ihmisten lapsitoiveet voisivat toteutua mahdollisimman täysin.

Hedelmöityshoidot ovat tärkeä asia, ja myöskin nämä taloudelliset kannustimet, työtu-
lovähennyksen lapsikorotus ja myöskin vaippojen arvonlisäverohelpotus. Nämä ovat varmasti yksittäisiä asioita, ja yksi, mikä täältä selvityksestä myös nousee, on se, että erityisesti nuorten miesten työllisyyttä täytyy vahvistaa. Koulutuksella ja työllisyydellä on nimittäin yhteys myöskin siihen, millä todennäköisyydellä saa kokea vanhemmuuden onnen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.36 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Parhain tehtäväni, mitä elämässäni olen saanut, on ollut olla kolmen lapsen ukkina, ja olen huomannut näissä perheissä sen taloudellisen hädän. Vaikka molemmat puoliset tekevät töitä ankarasti, niin heillä on kuitenkin talous aina tiukalla. Kuten tiedämme, niin verotus ei enää suosi lapsiperheitä. Sama koskee lapsilisien määrää. Niiden ostovoima on vähentynyt koko ajan. Tästä jatkuvasta kustannusnoususta olen puhunut tässä salissa satoja kertoja, tästä järjestöjä energiasta hinnan noususta, jonka olemme itse aiheuttaneet, ja sille on aina nauruskeltu — saa nauraa edelleen — mutta olen ihan varma, että vuoden kuluessa hymy hyytyy kovimmiltakin naurajilta. Jos me emme puutu lapsiperheiden ja näiden ihmisten elämän helpottamiseen järkevillä päätöksillä, niin tässä käy huonosti. Kysyn pääministeriltä, tuntien tämän tuskan, mitä moni suomalainen isovanhempi tänäpäänä tuntee katsoessaan isovanhempansa omien lastensa taistelua: miten te aiotte tässä asiassa toimia? Esimerkiksi lapsivähennyksen täysimääräinen palauttaminen tai sitten vastaavat verotoimenpiteet olisivat nyt todella tarpeen, koska jos me halutaan Suomeen lisää veronmaksajia, meillä ei muuta keinoa ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lapsivähennys tosiaan palaa ensi vuoden alusta. Se on merkittävä vastaantulo. Kyllä se niin on, että se kaikkein paras lääke siihen, että lapsia syntyy niin vähän, on tulevaisuudenusko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2024 vp

Siksi Suomea täytyy laittaa kuntoon. Kun useammalla siellä kotona on töitä, niin silloin uskalletaan myöskin lähteä sitä lapsiunelmaa toteuttamaan, ja kun uskotaan myöskin siihen, että Suomi pysyy hyvänä maana, jossa koulut pelaavat ja on turvallista, niin uskalletaan oikeasti sitä perhettä perustaa, kun tiedetään, että sillä omalla lapsella ovat asiat hyvin.

Meillä on paljon haasteita, tosi paljon, mutta kyllä edelleenkin, kun nyt esimerkiksi tällä viikolla taas vierailin yhdessä koulussa, sen näki, että vaikka kouluissakin on paljon haasteita, niin meillä on aivan upeat koulut. Meillä on maailman parhaat opettajat. Meillä on täällä turvallista. Meillä on aivan liikaa niitä nuoria, joilla on huonosti, mutta suurimmalla osalla menee hyvin. Pidetään Suomi yhdessä sellaisena, että tänne uskaltaa perhettä lähteä perustamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

16.39 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on todettu, lapsiperheellistyminen on todella harras toive monelle suomalaiselle nuorelle, ja kiitän siitä, että tähän on selvityksen muodossa tartuttu. Perehdyin itse tänään aamupäivällä tähän selvitykseen, ja erityisellä mielenkiinnolla katsoin kohtaa, jossa puhuttiin siitä, millä tavalla nimenomaan työmarkkinat voivat osaltaan vaikuttaa siihen, onko lapsihaaveita mahdollista toteuttaa. Peilasin selvitystä myös hallituksen politiikkaan ja hallitusohjelmaan, todetakseni, että siinä selvityksessä esimerkiksi sanotaan, että työn vakaudella, sillä, että on pysyvä työsuhde, on merkitystä ja että raskaussyrjintä, joka niin ikään tänään täällä on jo noussut esiin, on olennainen asia, joka voi vaikuttaa. Samaan aikaan Orpon hallitus sallii perusteettomia pätkätöitä, te olette madaltamassa irtisanomiskynnystä, ja te ette ole tähän mennessä esittäneet mitään konkreettista raskaussyrjinnän estämiseksi. Kysyisin teiltä, ministeri Satonen, millä tavalla ajattelette, että näihin puututte, ja toivon, että vas-taatte jotakin konkreettista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.40 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin mitä tulee näihin määräaikaisiin työsuhteisiin, niin se hallitusohjelman kirjaus, jonka olen täällä useasti toistanut, mutta toistan edelleen, on siis niin, että määräaikaiseen työsuhteeseen voidaan palkata ilman eri perustetta, mutta se ei saa johtaa ketjuuntumisen lisääntymiseen. Eli käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sen ensimmäisen työpaikan voi saada helpommin.

Tämä ketjuuntuminen on nimenomaan julkisen sektorin ongelma. Minulla oli tänään mahdollisuus tavata SuPerin uusi puheenjohtaja, ja oli ilahduttavaa kuulla häneltä siitä, että lähihoitajien osalta entistä enemmän tänä päivänä tarjotaan vakituista, toistaiseksi voimassa olevaa työtä — suunta on oikea siinä — ja määräaikaisia työsuhteita on tällä alalla vähemmän. Se on oikein, koska siellä on voimakas työvoiman tarve.

Totta kai me haetaan tällä, mihin pääministerikin viittasi, ylipäättään sitä, että suomalaisille on töitä ja työllistämiskynnystä saadaan alemmaksi, [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta tämä vahvistaa meidän taloutta ja tulevaisuudenuskoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2024 vp

16.41 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri jo aiemmin hienosti kuvasi sitä, kuinka hänen hallituksensa työskentelee sen puolesta, että suomalaisilla on vahva tulevaisuudenusko. Se koostuu varmasti siitä, että me koemme, että Suomi on turvallinen maa mutta että tämä on myös taloudellisesti menestyvä maa. Hallituksen tekemät uudistukset tässä mielessä ovat todella tärkeitä, että perheillä on myös sitä taloudellista varaa, jonka perään vaikkapa edustaja Hoskonen hyvin peräänkuulutti.

Itse neljän pienen lapsen isänä koen myös valtavan tärkeäksi sen, että lasten koulutie on turvallinen, että koetaan, että arki sujuu hyvin, koska vanhempana varmasti se elämän suurin haave on, että menisipä omilla lapsilla hyvin. Viime aikoina olemme kuitenkin Suomeksi joutuneet lukemaan uutisia siitä, kuinka nuorten keskuudessa erilaiset vaikkapa väkivaltaiset ilmiöt ovat lisääntyneet. Kysyisinkin siitä: miten hallituksen toimenpiteet koulutien turvaamisesta ja sitä kautta lasten elämänpolun turvaamisesta ovat etenemässä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.42 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Kun puhutaan lasten saannista, siitä, mitä pohditaan omalta osalta perheenmuodostamisesta, niin tietenkin tulevaisuudennäkymillä on aivan keskeinen vaikutus. Ja mitä enemmän tulevaisuudessa näkyy huolia ja epävarmuutta, niin sen vaikeammaksi se perheen perustaminen varmaan omassa mielessä muodostuu. Koulu on ihan keskeisessä asemassa — se, että koemme, että koulu toimii ja että siellä saa sitä apua, mitä tarvitsee, ja että kokee, että koulu on turvallinen paikka omalle lapselle. Tämän suhteenhan teemme paljon: Oppimisen tuen esitys tulee eduskuntaan, ja siinä tarjoamme monenlaista apua oppilaille, nuorille, jotka voivat olla eri tavalla haasteiden edessä. Lisäämme tasa-arvorahaa, jolla voimme tukea niitä kouluja, jotka ovat haastavassa asemassa. Ja kaiken kaikkiaan panostamme kouluun ja opintiehen.

Mutta jos vanhempana saan vielä yhden huomion antaa, niin kun puhumme vanhemmuudesta, niin tuntuu siltä, että tavoittelemme sitä täydellistä vanhemmuutta, mikä taas asettaa rimaa hieman korkeammalle. [Puhemies koputtaa] Jos hyväksymme sen, että vanhemmuutta voi olla monenlaista ja vanhemmuuteen voi oppia, ja jos me myöskin pohtisimme sitä, [Puhemies: Kiitoksia! Nyt minuutti on kulunut korkojen kera loppuun!] miten voitaisiin opiskelijuus ja vanhemmuus yhdistää, niin saisimme hyvää aikaan. [Puhemies: Ministeri, aika on loppunut nyt!] — Kyllä.